

Nr 202.

Godkänd av första kammaren den 16 maj 1931.

Godkänd av andra kammaren den 16 maj 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtande nr 27.)

Till Konungen.

Riksdagen får härmed anmäla sina beslut i anledning av nedannämnda framställningar rörande elfte huvudtiteln.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 54 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att lärarinnan vid förskolan för blinda å Tomtebodas *Ellen Emilia Linde* må för erhållande av pension tillgodoräkna sig den tid, hon före sitt inträde i statens tjänst den 1 januari 1922 tjänstgjort såsom lärarinna vid folkskola och vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

I likhet med departementschefen anser riksdagen skäligt, att *Ellen Linde*, som genom statens övertagande av en enskild vårdanstalt gått miste om sin på avgiftsplikt grundade pensionsrätt, för erhållande av pension tillgodoräknas den tid, hon innehaft anställning såsom lärarinna vid folkskola och vid berörda enskilda vårdanstalt.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

2:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 178 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra småskolläraryrinnan *Signe Eriksson* må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid från statens pensionsanstalt uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå enligt de beträffande pension åt småskollärare i övrigt gällande bestämmelserna i anstaltens reglemente.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen i anledning av propositionen väckt motion (I:245), vari hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att förra småskolläraryrinnan *Signe Eriksson* må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid från statens pensionsanstalt uppbära en årlig pension av 928 kronor 12 öre att utgå enligt de beträffande pension åt småskollärare i övrigt gällande bestämmelser i anstaltens reglemente».

Med hänsyn till i ärendet upplysta omständigheter har det syntts riksdagen knappast billigt, att *Signe Eriksson* på grund av sitt avskedstagande skall gå i mistning av hela den pension, hon varit berättigad erhålla, därest hon förblivit i tjänst den korta tid, som återstått till dess hon i anledning av sin sjukdom blivit skyldig att avgå. Riksdagen har därför ansett sig böra medgiva, att åt *Eriksson* beviljas någon pension från statens pensionsanstalt. De särskilda förhållanden, vilka i detta fall föreligga, hava syntts riksdagen motivera, att reduktionen av det belopp, som under nyss angiven förutsättning författningsenligt skulle hava utgått, icke göres så stor, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Riksdagen har — med tillmötesgående i viss mån av den i motionen gjorda framställningen — ansett sig böra bestämma reduktionen till endast omkring 10 procent och alltså fastställt pensionen till i avrundat tal 840 kronor.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande proposition samt omförmälda motion, medgivit, att förra småskolläraryrinnan *Signe Eriksson* må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid från statens pensionsanstalt uppbära en årlig pension av 840 kronor, att utgå enligt de beträffande pension åt småskollärare i övrigt gällande bestämmelserna i anstaltens reglemente.

3:o.

I två inom riksdagen väckta motioner (I:124 och II:280) har hemställts, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna slöjdläraren *Fritz Vilhelm Ljung* en fyllnadspension av 600 kronor årligen att utgå av statsmedel från och med budgetåret 1931/1932».

Av utredningen framgår, att Ljung författningsenligt kan räkna tjänst-år för pension endast från och med den 1 juli 1907. Emellertid har han redan från och med ingången av år 1905 haft tjänstgöring med en omfattning av sammanlagt minst 20 veckotimmar vid skolor, tillhörande den allmänna folkundervisningen, och även dessförinnan har han under en följd av år fullgjort slöjdundervisning vid folkskolor. Under sådana förhållanden har det synts riksdagen vara billigt, att någon tilläggs-pension beredes honom utöver den pension, vartill han författningsenligt är berättigad. I anslutning till vad statens pensionsanstalt i avgivet ut-låtande ifrågasatt har riksdagen ansett denna tilläggs-pension böra så av-vägas, att sammanlagda pensionsförmånen ungefär motsvarar vad som skolat utgå, därest Ljung ägt räkna tjänstår för pension från 1905 års ingång. Riksdagen har bestämt tilläggs-pensionen — vilken ansetts böra anvisas från statens pensionsanstalt — till belopp, motsvarande $\frac{3}{33}$ av hel pension eller till 170 kronor 45 öre. Sammanlagda pensionsförmånen torde böra regleras enligt föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattnings-havare i statens tjänst m. fl. pensionärer, i vad dessa föreskrifter avse lärarpersonal vid folkskolor.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anled-ning av förevarande motioner, medgivit, att slöjdläraren Fritz Vilhelm Ljung må från och med månaden näst efter den, vari han avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid från statens pensionsanstalt upp-bära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggs-pension av 170 kronor 45 öre, med rätt att å sammanlagda pensionsför-månen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

B. Militära pensionsväsendet.

4:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 185, avseende militära pensionsväsendet, har Eders Kungl. Maj:t, un-der åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att envar av verkmästaren av 1:a klass vid flottans varv i Stockholm *Ernst Leonard Andersson*, verkmästaren av 2:a klass vid samma varv *Karl Johan Sjöblom* och verkmästaren av 2:a klass vid flottans varv i Karlskrona *Adolf Verner Kjellberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådda 30 tjänstår avgår ur tjänst med pension från flottans pensionskassa, under sin återstående livstid uppbära årlig pen-sionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller

må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension; samt

att extra ordinarie kontorsskrivaren av 1:a klass, kontorsföreståndaren vid ingenjördepartementet vid flottans varv i Karlskrona *Johan Adolf Teodor Langwagen* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår ur tjänst med pension från flottans pensionskassa, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Riksdagen har ansett, att pensionsförbättring bör beviljas ifrågavarande befattningshavare enligt de grunder, som tidigare tillämpats i fråga om verkmästare å månadslönarstat vid flottans varv.

På grund härav får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

5:o.

I en till riksdagen avlåten, den 6 februari 1931 dagtecknad proposition nr 71 har Eders Kungl. Maj:ts, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till *Lage Enok Ljungar* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i 1909 års militärsättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna. Efter den år 1920 vidtagna utsträckningen av preskriptionstiden från 2 till 3 år har dylik dispens till en början i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka ersättningsanspråket likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats, eller 3 år. Emellertid hava, framför allt under de senaste åren, i vissa fall särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tidsgräns överskridits. Så har varit fallet, då förhållandena synts giva vid handen, att särskild undersökning enligt 11 § i berörda förordning bort äga rum men av vederbörande militärbefäl underlåtits. I det fall, varom nu är fråga, synes anledning hava förelegat till dylik undersökning. Med hänsyn härtill och på grund av vad i övrigt i ärendet återopats har riksdagen ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

6:o.

Under punkten 2 av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Valfrid Henriksson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av skäl, som under nästföregående punkt angivits i fråga om där behandlat ärende, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Riksdagen anmäler alltså, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 3 av samma proposition riksdagen medgiva, att till *Axel Gunnar Persson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Under hänvisning till vad riksdagen yttrat under punkten 5 i det föregående får riksdagen, som icke haft anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

8:o.

I punkten 4 av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Ernst Albin Linden* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Under hänvisning till vad riksdagen yttrat under punkten 5 i det föregående får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

9:o.

I punkten 5 av ifrågavarande proposition nr 71 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *John Albert Nilsson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Åberopande vad riksdagen anfört under punkten 5 i det föregående får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

10:o.

I en till riksdagen avlåten, den 20 februari 1931 dagtecknad proposition nr 112 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till *Simon Fredrik Cedervall* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av skäl, som under punkten 5 i det föregående angivits i fråga om där behandlat ärende, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Riksdagen anmäler förty, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

11:o.

Under punkten 2 av samma proposition nr 112 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Bernhard Evert Pettersson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1931 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Under hänvisning till vad riksdagen yttrat under punkten 5 i det föregående får riksdagen, som icke haft anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning vunnit riksdagens bifall.

12:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 179, avseende militära pensionsväsendet, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att arbetarna vid flottans varv i Karlskrona *Anton Emanuel Petersson Wilson* och *Folke Alfred Leonard Danielsson* må vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av pension utan hinder av att de ej uppnått därtill berättigande levnadsålder.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som ansluter sig till vad riksdagen tidigare i liknande fall medgivit, har icke givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Utrikesdepartementet.

13:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att kanslivaktmästaren vid svenska beskickningen i Berlin *Karl Greulach* må från och med månaden näst efter den, då han kan komma att entledigas från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med ett belopp av 1,500 kronor för år räknat, dock att därutöver icke må utgå pensionstillägg, pensionsförhöjning eller dyrtidstillägg.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning vunnit riksdagens bifall.

14:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att generalkonsuln å extra stat i Calcutta *Carl August Ehrenfrid Silfwerhjelm* må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådd levnadsålder av 60 år avgår från sin befattning, under sin åter-

stående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 5,400 kronor.

Med hänsyn till de i propositionen anförda särskilda omständigheterna har riksdagen ansett sig böra medgiva, att Silfwerhjelm vid uppnådda 60 år beviljas pension med av Eders Kungl. Maj:t föreslaget belopp.

Riksdagen får således anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

15:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 181 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att vicekonsuln i Liverpool, konsuln *Emil Augustin Enhörning* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från befattningen såsom vicekonsul, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 4,152 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

16:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:43) har hemställts, »att riksdagen ville besluta, att till ingenjören *Harald Hall* måtte utgå ett årligt understöd av 1,600 kronor».

Av den utredning i ärendet, som för riksdagen varit tillgänglig, synes framgå, att *Hall* till följd av påfrestningar, för vilka han vid fullgörandet av ett krävande statligt uppdrag i utlandet varit utsatt, ådragit sig sjukdomar, som i avsevärd grad nedsatt hans arbetsförmåga samt minskat möjligheterna för honom att skaffa sig försörjning, sedan hans egendom på grund av omvälvningarna i Ryssland gått förlorad. Ehuru det icke kunnat påvisas, att nämnda sjukdomar förorsakats av visst olycksfall, och ersättning i anledning av desamma således icke kunnat utgå enligt förordningen den 1 juni 1923 angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, hava omständigheterna i förevarande fall syntts vara sådana, att ett understöd av statsmedel likväl ansetts motiverat. I likhet med riksförsäkringsanstalten, som avgivit utlåtande i ärendet, håller riksdagen före, att detta understöd bör avvägas enligt grunderna för nyssnämnda förordning och alltså — med hänsyn till vad anstalten upplyst angående graden av nedsättning i *Halls* arbetsförmåga — fastställas till 800 kronor årligen. Därest berörda förordning varit tillämplig, skulle ersättning med nämnda belopp hava utgått från och med den 1 juli 1923, då förordningen trädde i kraft. Med hänsyn till

de alldeles särskilda förhållanden, som i detta fall otvivelaktigt föreligga, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att understödsbeloppet får åtnjutas från nämnda tidpunkt.

Understödet har ansetts böra beviljas från allmänna indragningsstaten, varvid särskild föreskrift meddelats därom, att dyrtidstillägg å understödsbeloppet icke må utgå.

Med stöd av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att ingenjören Harald Hall må, räknat från och med den 1 juli 1923, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 800 kronor; dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

II. Försvarsdepartementet.

17:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar förslag i nitton med nummer 2—20 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren och föreståndaren vid arméns intendenturförråds verkstadsavdelning i Stockholm *Hans Andersson Hemberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,000 kronor.

I fråga om storleken av Hembergs pension har riksdagen, i likhet med föredragande departementschefen och de i ärendet hörda myndigheterna, ansett att uttryck bör givas åt erkännande av det gagn kronan haft av det särskilt förtjänstfulla arbete, Hemberg utfört under sin anställningstid i statens tjänst. På grund härav biträder riksdagen förslaget om en årlig pension av 3,000 kronor och anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

18:o.

I punkten 3 av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att snickaren vid arméns intendenturförråds förrådsavdelning i Stockholm *Carl Gustaf Svensson* och magasinarbetaren vid intendenturförrådet *Carl Anders Albert Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder de entledigas från sina anställningar, under återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, den förre med så stort belopp, att detsamma, tillika

med vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till sammanlagt 1,260 kronor, samt den senare med ett belopp av 840 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

19:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 4 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att skogvaktaren å Järvafältet *Emil Hjalmar Rudolf Karlsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

20:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 5 av samma proposition riksdagen medgiva, att maskinisten vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg *Erik Teodor Ödmark* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid fabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet ansluter sig till vad riksdagen tidigare i jämförliga fall beviljat och har ej givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

21:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 6 föreslagit riksdagen medgiva, att skrädderiarbetaren vid Svea ingenjörkårs kustingenjörkompanis intendenturverkstäder *Karl Leonard Enström* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

22:o.

Under punkten 7 föreslås, att riksdagen må medgiva, att förre maskinisten vid förutvarande Västgöta regemente *Carl Erik Larsson* må från och med den 1 juli 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,116 kronor; dock med skyl-

dighet för Larsson att till statsverket återbetala ett belopp av 1,000 kronor, som genom Eders Kungl. Maj:ts beslut den 11 april 1930 tillerkänts honom.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt ej givit riksdagen anledning till invändning, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

23:o.

I punkten 8 av ifrågavarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skradderiarbetaren vid Kronobergs regementes detachements i Karlskrona intendenturverkstäder *Otto Antonsson Lindquist* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

24:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 9 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid fastighetsförvaltningen i Karlsborg *Gustaf Adolf Grahn* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

25:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 10 av samma proposition riksdagen medgiva, att skomakeriarbetaren vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder *Johan Reinhold Forsgren* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 864 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

26:o.

Uti punkten 11 av propositionen nr 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förestånderskan för Dalregementets marketenterirörelse *Stina Nordqvist* må från och med månaden näst efter den,

varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Riksdagen, som ej velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäler, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

27:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 12 föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid ammunitionsfabriken *Frans Gottfrid Skoog* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 828 kronor.

Till riksdagens bankoutskott har, efter ovan omförmälda propositions avlåtande till riksdagen, från finansdepartementet överlämnats en till departementet inkommen framställning om utverkande av högre pension åt Skoog jämte över nämnda framställning avgivna utlåtanden.

Med hänsyn till vad numera i detta ärende blivit upplyst har riksdagen funnit sig böra medgiva, att pension beredes Skoog med av statskontoret i utlåtande i ärendet den 2 februari 1931 angivet belopp, 1,032 kronor för år.

Riksdagen anmäler således, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att arbetaren vid ammunitionsfabriken *Frans Gottfrid Skoog* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,032 kronor.

28:o.

Under punkten 13 föreslås, att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid Marma skjutfält *Anton Eriksson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning vunnit riksdagen bifall.

29:o.

I punkten 14 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skradderiarbetaren vid Jämtlands fältjägerregementes intendenturverkstäder *Erik Larsson* må från och med månaden näst efter den, var-

under han avgår från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor.

Riksdagen, som ej velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

30:o.

I punkten 15 av ifrågavarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid Göta livgarde *Anna Persdotter Dahl* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

31:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 16 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid Livregementets grenadjärer *Amanda Sofia Lager* må från och med månaden näst efter den, då avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor; dock med skyldighet för henne att för tid, varunder hon uppburit understöd jämlikt Eders Kungl. Maj:ts beslut den 24 oktober 1930, återbetala beloppet av sagda understöd.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

32:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 17 av samma proposition riksdagen medgiva, att förre skomakeriarbetaren vid Upplands regementes intendenturverkstäder *Johan Oskar Vilhelm Lindgren* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgått från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

33:o.

Under punkten 18 föreslås, att riksdagen må medgiva, att förra arbeterskan vid arméns tvätthanstalt i Stockholm *Agnes Sofia Ros* må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgått från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt ej givit riksdagen anledning till invändning, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

34:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 19 föreslagit riksdagen medgiva, att stickerskan vid Vendes artilleriregemente, änkan *Kerstin Persson*, född Jeppson, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

35:o.

I punkten 20 av ifrågavarande proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att överkonstapeln på övergångsstat vid flottans poliskår *Ernst Alfred Sjödahl* må från och med dagen efter den, då han avgår från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

36:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 51, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 1—3 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förre domänofficeren vid östra arméfördelningens stab, översten i armén friherre *Gustaf Daniel Leuhusen* må, utöver honom på grund av hans förutvarande militära anställning tillkommande pensionsförmåner, från och med den 1 januari 1930 åtnjuta en årlig tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 504 kronor.

Riksdagen, som ansett tilläggs pension i förevarande fall böra beviljas,

har ej funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

37:o.

Uti punkten 2 av samma proposition föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att musikkonstapeln av 2:a graden över stat *Erik Wilhelm Pettersson* må från och med den tidpunkt, då han berättigats till pension, under sin återstående livstid jämte honom tillkommande pension åtnjuta en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 420 kronor.

Med hänsyn till vad i propositionen upplysts angående Petterssons tjänstgöring och arbetsuppgifter har riksdagen icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

38:o.

I punkten 3 av ifrågavarande proposition nr 51 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona *Karl Johan Rikard Segrell* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 260 kronor.

Enär, såsom föredragande departementschefen i ärendet uttalat, Segrells tjänstgöring i prästerlig befattning torde få anses hava varit av betydelse för hans senare verksamhet såsom lärare och rektor vid skeppsgosseskola, har riksdagen — i anslutning till vad riksdagen tidigare i jämförliga fall beslutit — ansett sig böra medgiva, att sagda tjänstgöring i föreslagen omfattning tillgodoräknas honom för erhållande av statspension. Mot vad Eders Kungl. Maj:t i ärendet föreslagit har riksdagen icke haft annat att erinra än att — med hänsyn till lydelsen av § 2 mom. 2 i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer — föreskrift ansetts böra meddelas därom, att å sammanlagda pensionsförmånen må utgå förhöjning enligt stadgandena i nämnda kungörelse.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att förre rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona *Karl Johan Rikard*

Segrell må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en årlig tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 260 kronor, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

39:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 februari 1931 dagtecknad proposition nr 92 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att den arbetaren *Karl Johan Johansson* jämlikt Göta hovrätts dom den 28 juni 1929 tillerkända årliga livränta av 50 kronor i månaden till dess Johansson fyllt sextio år och av 30 kronor i månaden för tiden därefter må från och med budgetåret 1931/1932 bestridas från anslaget till allmänna indragningsstaten, med iakttagande av att å livräntebeloppet icke må åtnjutas någon sådan tilläggförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensions-tagare.

Riksdagen, som ansett sig böra biträda vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition vunnit riksdagens bifall.

40:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar fem med nummer 2—6 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att förre skrädderiföreståndaren vid Upplands regemente *Gustaf Alfred Brunnberg* må, räknat från och med den 1 februari 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,092 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

41:o.

I punkten 3 av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att föreståndaren för Svea ingenjörkårs skrädderiverkstad *Emil Fredrik Friström* må från och med månaden

näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

42:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 4 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att tillsyningsmannen över Sannaheds övningsfält *Per Erik Eriksson* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 540 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

43:o.

Eders Kungl. Maj:t föreslår i punkten 5 av samma proposition riksdagen medgiva, att hästskötaren vid Herrevadsklosters remontdepå *Nils Johan Bengtsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid remontdepån, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

44:o.

I punkten 6 av ifrågavarande proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra arbeterskan vid Jönköpings—Kalmar regementets bageri *Signe Nancy Adèle Bonell* må, räknat från och med den 1 maj 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 564 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

45:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 181, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 2—4 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över fi-

nansären den för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att konstruktören vid flottans varv i Karlskrona *Carl Ulrik Möller* må från och med dagen näst efter den, då han avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått två i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning inom riksdagen väckta motioner (I: 242 och II: 407), i vilka motioner hemställts, »att riksdagen ville besluta, att konstruktören vid flottans varv i Karlskrona *Carl Ulrik Möller* må från och med dagen näst efter den, då han avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,712 kronor».

Riksdagen har ansett sig böra medgiva, att pension beviljas Möller i anledning av hans anställning vid flottans varv. I betraktande av vad utredningen visat beträffande Möllers tjänsteställning och arbetsuppgifter samt hans löneförhållanden före genomförandet av nu gällande avlöningsbestämmelser för vissa civila icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet har riksdagen ansett pensionen skäligen böra fastställas till något högre belopp än vad departementschefen — efter jämförelse med pensionsförmånerna för verkmästare vid marinen — ansett sig böra tillstyrka. Med tillmötesgående i viss mån av motionärernas framställning har riksdagen funnit sig böra bevilja ett belopp av 2,808 kronor för år.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt omförmälda motioner, medgivit, att konstruktören vid flottans varv i Karlskrona *Carl Ulrik Möller* må från och med dagen näst efter den, då han avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,808 kronor.

46:o.

I punkten 3 av förevarande proposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förrådsförmannen vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Johan August Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning vid fabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäler, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

47:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 4 av förevarande proposition nr 181 föreslagit riksdagen medgiva, att arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg *Tyra Wilhelmina Gullander*, född Jansson, må — med avstående av henne tillerkänd avskedsersättning — från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin anställning vid fabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 504 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

48:o.

I två inom riksdagen väckta motioner (I:126 och II:281) har hemställts, »att riksdagen må medgiva, att värnpliktige nr 66 53/1916 *Stig Åke Olof Brate* tillerkännes ersättning enligt grunderna i förordningen den 18 juni 1909 jämte tilläggsbestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, oberoende av att ansökan ej inkommit i föreskriven tid».

Riksförsäkringsanstalten har, med ledning av för anstalten tillgänglig medicinsk utredning i ärendet, funnit Brates militärtjänstgöring icke skäligen kunna antagas hava bidragit till uppkomsten och utvecklingen av den sjukdom, varav han drabbats. Brate har på grund härav ansetts icke kunna i anledning av sjukdomen tillerkännas ersättning enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Av den ytterligare utredning, som på föranstaltande av riksdagens bankoutskott verkstälts, framgår emellertid, att delade meningar råda bland de medicinska sakkunniga beträffande den inverkan, som militärtjänstgöringen haft på Brates sjukdom. Från vissa håll har sålunda framhållits, att det icke kan anses uteslutet att det olycksfall, för vilket Brate under militärtjänstgöringen blivit utsatt, varit av betydelse för uppkomsten av hans sjukdom samt att militärtjänsten även haft ett ogynnsamt inflytande på sjukdomens utveckling. Med hänsyn till dessa förhållanden och då Brate för återvinnande eller förbättrande av sin hälsa fått vidkännas betydande utgifter, har riksdagen funnit billighetsskäl tala för att något understöd från statens sida beviljas honom. Detta understöd, vilket syntes böra från och med den 1 januari 1931 utgå från allmänna indragningsstaten, har riksdagen bestämt till det belopp, som vid en invaliditetsgrad av 20 procent skulle med tillämpning av 1909 års militärsättningsförordning hava utgått i årlig livränta eller 180 kronor. Då tilläggsförman icke utgår å dylik livränta,

har föreskrift ansetts böra meddelas därom, att å det ifrågavarande understödet icke må åtnjutas dyrtidstillägg.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motioner, medgivit, att Stig Åke Olof Brate må från och med den 1 januari 1931 å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 180 kronor; dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

49:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:182) har hemställts, bland annat, att riksdagen måtte tillerkänna förmannen *Oskar Sundkvist* samt arbetarna *Oskar Vikström*, *Nils Johan Englund* och *Felix Eriksson* årligt understöd eller pension under deras återstående livstid till belopp, som riksdagen kunde finna för gott att bestämma.

Av i ärendet föreliggande utredning synes framgå, att ifrågavarande personer — vilka alla uppnått hög ålder samt hava väsentligt nedsatt arbetsförmåga — kunna räkna en tjänstetid vid statliga arbeten av omkring 18 år eller däröver. Under sådana förhållanden har riksdagen, om ock med någon tvekan, funnit sig böra medgiva, att någon pension från statens sida beviljas dem under deras återstående livstid. Pensionen har synts riksdagen böra för envar av dem bestämmas till 420 kronor, att utgå å allmänna indragningsstaten. Pensionsförmånen torde få åtnjutas från och med ingången av år 1931, i fråga om *Oskar Vikström* — som enligt ett i ärendet företett intyg den 16 januari 1931 fortfarande innehade statsanställning — dock tidigast från och med månaden näst efter den, vari han avgår från sin anställning.

Med åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att envar av förmannen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden *Oskar Sundkvist* samt arbetarna därstädes *Oskar Vikström*, *Nils Johan Englund* och *Felix Eriksson* må, *Sundkvist*, *Englund* och *Eriksson* från och med den 1 januari 1931 samt *Vikström* från och med månaden näst efter den, vari hans anställning upphör, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 420 kronor.

50:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:276) har gjorts framställning bland annat i fråga om förhöjning av den av 1930 års riksdag åt förre förmannen vid ammunitionsfabriken *F. G. Leijon* beviljade pensionen.

Fråga om pension åt *Leijon* behandlades vid 1930 års riksdag i anledning av framställning av *Eders Kungl. Maj:t*, därvid riksdagen på hemställan av dess bankoutskott i utlåtande nr 30, punkten 41, bestämde

pensionsbeloppet för Leijon i överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag till 1,092 kronor.

Riksdagen finner visserligen den omständigheten, att — på sätt i motionen omnämmts — före avskedet pension till visst högre belopp för Leijon från fabriksledningens sida ifrågasatts, icke utgöra anledning till ändring i den av riksdagen fastställda pensionsförmånen. Då emellertid under punkten 46 i det föregående i ett där avsett liknande fall beviljats ett pensionsbelopp av 1,152 kronor årligen, har riksdagen ansett sig böra i anledning av den föreliggande motionen medgiva, att pensionsbeloppet för Leijon höjes till samma belopp.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre förmannen vid ammunitionsfabriken Frans Gustaf Leijon må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära, i stället för honom av 1930 års riksdag beviljad pension av 1,092 kronor för år, en pension till belopp av 1,152 kronor årligen.

51:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 285) har hemställts, »att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken å Karlsborg *Frans Rudolf Wahlström* må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor».

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Wahlström haft anställning vid ammunitionsfabriken endast under en tid av något mer än 12 år. Emellertid har han på grund av sjukdom nödgats före uppnådd pensionsålder frånträda denna anställning. Ehuru ett direkt orsakssammanhang icke kunnat påvisas mellan Wahlströms arbete vid fabriken och den sjukdom, som föranlett avgången, synes dock sannolikheten av att — såsom i ärendet uppgivits — den under krigsåren starkt utsträckta arbetstiden vid ammunitionsfabriken medverkat till sjukdomens uppkomst och utveckling hava vunnit ökat stöd genom den utredning, som verkställdes efter det riksdagen år 1930 hade frågan till behandling. I detta avseende må framhållas, att läkaren vid ammunitionsfabriken i ett den 24 juli 1930 dagtecknat intyg uttalat bland annat, att Wahlströms sjukdomssymptom, vilka börjat år 1915 och föranlett viss minskning av arbetsförmågan från slutet av samma år samt höggradig nedsättning av arbetsförmågan från augusti 1917, med stor sannolikhet kunna anses förorsakade av den utsträckta arbetstiden under krigstiden. Vid nu angivna förhållanden har riksdagen ansett sig kunna av billighetsskäl medgiva, att en mindre årlig pension beviljas Wahlström under hans återstående livstid. Pensionen har bestämts till 420 kronor, att från och med den 1 januari 1931 utgå från allmänna indragningsstaten.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Frans Rudolf Wahlström må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 420 kronor.

III. Socialdepartementet.

52:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 februari 1931 dagtecknad proposition nr 82 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende socialdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. yrkesinspektörsassistenten i sjunde distriktet *Carl Fredrik Rommel* må från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,008 kronor för år.

Med hänsyn till vad som upplysts angående arten av Rommels tjänstgöring före tillträddande av assistenttjänsten har riksdagen icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

53:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 184, avseende socialdepartementet, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att landshövdingen i Kopparbergs län *Svante Herman Kvarnzelius* må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådd levnadsålder av 67 år avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 6,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två i anledning av förevarande proposition inom riksdagen väckta motioner (I: 244 och II: 410), i vilka motioner hemställts, »att riksdagen vid bifall i övrigt till vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 184 måtte bestämma den årliga pensionen till landshövding Kvarnzelius till ett belopp av 7,000 kronor.»

I likhet med departementschefen finner riksdagen det vara naturligt, att landshövdingen Kvarnzelius tillerkännes pension, ehuru antalet tjänstår

i hans egenskap av landshövding icke uppgår till fullt 10 år. I fråga om pensionens storlek har riksdagen, i anslutning till vad i motionerna gjorts gällande, ansett det värdefulla och gagnarika arbete, som Kvarnzelius under en lång följd av år utfört i det allmännas tjänst, motivera någon höjning av det utav Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Vad i motionerna i sådant hänseende föreslagits har ej givit riksdagen anledning till annan erinran än att beloppet syntes böra jämkas till närmaste i helt kronotal med tolv jämnt delbara tal och alltså bestämmas till 6,996 kronor.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt omförmälda motioner, medgivit, att landshövdingen i Kopparbergs län Svante Herman Kvarnzelius må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådd levnadsålder av 67 år avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 6,996 kronor.

IV. Kommunikationsdepartementet.

54:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 21, avseende kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetsförmannen vid Väddö kanal *Carl Erik Wallerström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigats från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 552 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

55:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 7, avseende kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att förre maskinisten vid statens järnvägsbyggnader *Carl Gustaf Gustafsson* må från och med dagen näst efter den, då han lämnat sin anställning vid statens järnvägsbyggnader, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Riksdagen, som funnit det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet väl avvägt, anmäler, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

56:o.

I en inom riksdagen väckt motion (II:174) har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att bevilja timmermannen *Karl August Andersson*, Jorund nr 5, Trollhättan, pension till det belopp, som kan anses skäligt».

I likhet med i ärendet hörda myndigheter finner riksdagen billigt, att Andersson tillerkännes pension av statsmedel i anledning av sin anställning i vattenfallsverkets tjänst. Mot det från de hörda myndigheternas sida ifrågasatta beloppet av 768 kronor har riksdagen icke haft något att erinra. Pensionen läser böra utgå från och med ingången av år 1931 samt anvisas å allmänna indragningsstaten.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att f. d. timmermannen vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning *Karl August Andersson* må från och med den 1 januari 1931 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 768 kronor.

V. Finansdepartementet.

57:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 22 föreslagit riksdagen medgiva, att extra ordinarie kanslibiträdet i statskontoret *Alma Augusta Charlotta Byström*, född Lindahl, må från och med dagen efter den, då avgång från befattningen efter den 16 juni 1931 kommer att äga rum, under återstående livstiden från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

58:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 52 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att expeditionschefen i finansdepartementet friherre *Karl Skogman* må från och med dagen näst efter den, då efter avsked från kanslirådsbefattningen förordnandet för honom å expeditionschefsämbetet upphör, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 564 kronor årligen.

I likhet med departementschefen finner riksdagen skäligt, att friherre Skogman med hänsyn till den långa tid, under vilken han bestritt expeditionschefsämbete, tillerkännes en tilläggspension utöver den pension, som tillkommer honom såsom kansliråd. Mot vad Eders Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit har riksdagen — under framhållande att 1925 års riksdag tillerkänt expeditionschefen i kommunikationsdepartementet W. F. Schalén tilläggspension enligt samma grunder — icke funnit anledning till invändning. Riksdagen vill i detta sammanhang erinra att — på sätt vid behandling av frågan om tilläggspension åt expeditionschefen Schalén anfördes — spörsmålet om expeditionschefsbefattningarnas tillsättande med fullmakt varit föremål för övervägande såväl i sammanhang med statsdepartementens omorganisation år 1917 som ock vid den senaste löneregleringen för departementen år 1921 samt att 1921 års riksdag därvid uttalat den meningen, att övervägande skäl kunde anföras för beredande av fullmakt åt ifrågavarande befattningshavare men att, då riksdagen så sent som år 1917 fattat beslut i denna sak, en något längre tids erfarenhet syntes böra avvaktas, innan ändring vidtoges härutinnan.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

59:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 8 föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren vid mynt- och justeringsverket *Nils Hemborg* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,544 kronor.

Ehuru riksdagen icke kunnat undgå att finna ur principiell synpunkt anmärkningsvärt, att Hemborg vid så hög ålder som 74 år befordrats till verkmästare, har riksdagen ej velat motsätta sig, att han i denna egenskap erhåller pension med belopp, som kan anses skäligt. Det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet motsvarar den pensionsförmån, som — inberäknat av riksdagen efter prövning i varje särskilt fall beviljad pensionsförbättring — tillkommer verkmästare vid flottan med delaktighet i flottans pensionskassa. Då dylik verkmästare emellertid, i olikhet med vad fallet varit beträffande Hemborg, har att erlägga avgifter för egen pensionering, har det föreslagna pensionsbeloppet för Hemborg ansetts böra underkastas någon reduktion och bestämmas till 2,244 kronor årligen.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit, att verkmästaren vid mynt- och justeringsverket Nils Hemborg må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,244 kronor.

VI. Ecklesiastikdepartementet.

60:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i två med nummer 23 och 24 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 23 föreslagit riksdagen medgiva, att förste vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Linköping *Carl Johan Claeson* må från och med månaden näst efter den, under vilken han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag står i överensstämmelse med vad riksdagen tidigare i åtskilliga liknande fall beslutit och har icke givit riksdagen anledning till erinran. På grund härav anmäler riksdagen, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

61:o.

Uti punkten 24 av förevarande proposition nr 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan vid högre allmänna läroverket i Linköping *Karolina Matilda Andersson* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin befattning, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har av riksdagen bifallits.

62:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 51, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 4—6 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet

över finansärenden för samma dag, i punkten 4 föreslagit riksdagen medgiva, att förre lektorn vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *Gustaf (Gösta) Anders Sören Göransson* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 840 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Eders Kungl. Maj:ts förslag står i överensstämmelse med vad riksdagen tidigare i liknande fall beslutit och har icke givit riksdagen anledning till erinran. På grund härav får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning.

63:o.

Eders Kungl. Maj:t har under punkten 5 av förevarande proposition nr 51 föreslagit riksdagen medgiva, att förre lektorn vid folkskoleseminariet i Skara *Elida Sanomon* må, räknat från och med den 1 januari 1931, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne eljest tillkommande pension av statsmedel — en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 120 kronor för år, med rätt att å ett sammanlagt belopp av 3,000 kronor åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att *Elida Sanomon* skulle i pensionshänseende få tillgodoräkna sig två tredjedelar av den tid, tillhoppa två och ett halvt år, hon före sin statsanställning haft full tjänstgöring vid statsunderstödda enskilda läroanstalter. Då detta förslag står i överensstämmelse med de principer, som i likartade fall förut tillämpats, har riksdagen funnit sig böra biträda detsamma.

Riksdagen anmäler förty, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

64:o.

Under punkt 6 av förevarande proposition nr 51 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre förste expeditionsvakten hos länsstyrelsen i Gotlands län *C. J. Lindström* må, räknat från och med den 1 oktober 1930, under sin återstående livstid uppbära, utöver den honom författningsenligt tillkommande pensionen, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 408 kronor för år räknat.

Även riksdagen finner billigt, att *Lindström*, som under något mer än 8 år innehaft anställning såsom vaktmästare vid högre allmänt läroverk, på grund av denna tjänstgöring tillerkännes viss tilläggspension. Mot vad härutinnan föreslagits av Eders Kungl. Maj:t har riksdagen, då an-

ställningen vid läroverk måste anses i förevarande avseende likställd med statstjänst, icke funnit anledning till erinran.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

65:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 februari 1931 dagtecknad proposition nr 82, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 2—4 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. lektorn vid folkskoleseminariet i Skara *John Brynolf Sundler* må, räknat från och med den 1 augusti 1930, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 560 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånerna åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Eders Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig till vad riksdagen tidigare i åtskilliga liknande fall medgivit. Vid sådant förhållande och då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot förslaget, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

66:o.

Uti punkten 3 av nämnda proposition nr 82 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att folkskolinspektören *Nils Johan Jonsson* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggs pension å 510 kronor, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånerna åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Då den av Jonsson före tillträdet till folkskolinspektörsbefattningen bestridda lärartjänstgöringen vid folkskolor torde få anses hava varit av väsentlig betydelse för hans lämplighet såsom folkskolinspektör, har riksdagen — i anslutning jämväl till tidigare praxis i likartade fall — ansett skäl föreligga för medgivande åt honom av tilläggs pension, grundad på tillgodoräknande i föreslagen omfattning av nämnda tjänstgöring utom statens tjänst.

Riksdagen anmäler alltså, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

67:o.

I punkten 4 av samma proposition nr 82 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att specialläraren i frihandsteckning vid tekniska högskolan *Carl Axel Eugène Kjellin* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin tjänst vid högskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 1,152 kronor utöver honom förut tillerkänd pension å 1,848 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har vunnit riksdagens bifall.

68:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i två med nummer 9 och 10 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 9 föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid högre realläroverket i Göteborg *Frans Linus Lindqvist* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

69:o.

I punkten 10 av samma proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan vid naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning *Nanny Maria Andersson*, född *Welander*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

70:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 158, avseende ecklesiastikdepartementet, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att föreståndaren och förste läraren vid vävskolan i Borås, ingen-

jören *Arthur Theodor Krebs* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter erhållet entledigande avgår från sin anställning vid vävskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,992 kronor, under villkor att pension till minst lika stort belopp årligen utgår från Älvsborgs läns landsting;

dels ock att å ifrågavarande pension av statsmedel må — under villkor att sådan förmån beredes jämväl å den pension, som utgår från Älvsborgs läns landsting — åtnjutas dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast till vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper å den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

De i ärendet åberopade omständigheterna göra det enligt riksdagens mening påkallat, att staten — i anslutning till vad tidigare i likartade fall ägt rum — bidrager till pensionering av *Krebs*, vilken under en tid av omkring 48 år tjänstgjort vid ifrågavarande läroanstalt och i väsentlig omfattning uppburit avlöning av statsmedel. Mot vad *Eders Kungl. Maj:t* i sådant hänseende föreslagit har riksdagen icke haft något att erinra.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit *Eders Kungl. Maj:ts* förevarande proposition.

71:o.

I en till riksdagen avlåten, den 6 mars 1931 dagtecknad proposition nr 180, avseende ecklesiastikdepartementet, har *Eders Kungl. Maj:t*, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva,

dels att ämneslärarinnan vid högre lärarinneseminariet i Stockholm och den därmed förenade statens normalskola för flickor *Anna Sofia Sondén* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin ämneslärarinnebefattning, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — en årlig tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 310 kronor,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg för *Anna Sofia Sondén* må beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,900 kronor.

I anslutning till av riksdagen tidigare i liknande fall fattade beslut vill riksdagen medgiva, att tilläggspension beviljas *Sondén* i anledning av hennes tjänstgöring vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.

I fråga om tilläggspensionens storlek får riksdagen till en början erinra om följande. I proposition nr 116 till 1929 års riksdag framlade *Eders*

Kungl. Maj:ts förslag rörande tilläggs pensioner för åtskilliga lärarinnor, vilka före inträde i statstjänst haft anställning vid enskilda läroanstalter. I denna proposition omnämndes i fråga om grunderna för tilläggs pensions beräkning, att statskontoret ansett det böra tillses, att sådan pension utginge med högst så stort belopp, att detsamma jämte redan beviljad statspension och pension från lärarinnornas pensionsanstalt, pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom eller svenska lärarinnornas pensionsförening uppginge till det pensionsunderlag, som för vederbörande gällde vid avsked från statstjänst. Till denna uppfattning, som avvek från vad skolöverstyrelsen i ämnet gjort gällande, anslöt sig föredragande departementschefen. Ifrågavarande proposition lämnades visserligen — av skäl, som i detta sammanhang äro utan betydelse — av riksdagen utan bifall, men påföljande år framlades förslag rörande tilläggs pension åt två av de i propositionen avsedda befattningshavarna, nämligen f. d. ämneslärarinnorna vid högre lärarinneseminarieret Sigrid Een och vid samskolan i Ängelholm Karin Ahman. Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag, vilket bifölls av riksdagen, blevo därvid tilläggs pensionerna, i överensstämmelse med vad i 1929 års proposition uttalats, beräknade på sådant sätt, att — enär sammanlagda pensionsförmånen eljest skulle hava överstigit vederbörandes pensionsunderlag — avdrag gjordes för vederbörande tillkommande pensioner från nämnda pensionsinrättningar.

I den nu föreliggande propositionen har påvisats, att en av 1930 års riksdag i enlighet med proposition nr 158 åt biträdande föreståndarinnan vid högre lärarinneseminarieret i Stockholm Gerda von Sydow beviljad tilläggs pension, i olikhet med vad som skett i nyss angivna två fall, beräknats med avdrag allenast för den del av pensionsförmåner från enskilda pensionsinrättningar, som utginge på grund av statsbidrag och för dessas utbekommande erlagda avgifter. Med anledning härav får riksdagen framhålla, att i propositionen om tilläggs pension åt von Sydow icke upplysts, att hon från förenämnda pensionsinrättningar ägde åtnjuta andra pensioner än sådana från svenska lärarinnornas pensionsförening samt lärarinnornas pensionsanstalt å tillhoppa 1,000 kronor, för vilka vid tilläggs pensionens avvägande avdrag gjordes i den mån så erfordrades för att sammanlagda pensionsförmånen icke skulle överstiga pensionsunderlagets belopp. På grund härav läser riksdagens beslut i fråga om tilläggs pension åt von Sydow näppeligen med fog kunna åberopas till stöd för annat förfaringssätt än det, som i enlighet med gjorda principuttalanden tillämpats i fråga om lärarinnorna Een och Ahman.

Med erinran om vad sålunda förekommit vill riksdagen för sin del i sakfrågan framhålla att, när det gäller att efter prövning i varje särskilt fall av billighetsskäl medgiva förhöjning av ifrågavarande författningens utgående statspensioner, man enligt riksdagens uppfattning icke kan bortse från de pensionsbelopp, som från enskilda statsunderstödda pensionsinrättningar tillkomma vederbörande, vare sig dessa pensionsbelopp i sin helhet

motsvaras av statsbidrag eller ej. Ett annat förfaringssätt skulle, såsom tidigare erinrats, kunna medföra att en lärarinna, som under en del av sin verksamhet haft enskild anställning, komme i bättre ställning än en lärarinna, vilken hela tiden varit i statens tjänst. Framhållas må ock, att grunderna för pensioner från berörda enskilda pensionsinrättningar fastställts under en tid, då principen om tillgodoräknande för statspension av utomstatlig tjänstgöring ännu icke vunnit insteg och då vederbörande alltså saknade anledning att för statsanställningen vänta högre pension än som svarar mot antalet tjänstår i denna anställning.

I enlighet med den uppfattning, som här uttalats, har riksdagen ansett avdrag i förevarande fall böra göras med hela det pensionsbelopp, som tillkommer Sondén från svenska lärarinnornas pensionsförening. Enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, utgör nämnda belopp 215 kronor, i följd varav tilläggs pensionen ansetts böra fastställas till (380 — 215) 165 kronor.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit,

dels att ämneslärarinnan vid högre lärarinneseminariet i Stockholm och den därmed förenade statens normalskola för flickor Anna Sofia Sondén må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin ämneslärarinnebefattning, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — en årlig tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 165 kronor;

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg för Anna Sofia Sondén må beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,900 kronor.

72:o.

I punkten 2 av förevarande proposition nr 180 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

dels att f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Ämål Lilly Emilia Högdahl må, räknat från och med den 1 september 1930, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — en årlig tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 365 kronor,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg för Lilly Emilia Högdahl må, likaledes räknat från och med den 1 september 1930, beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,700 kronor.

Riksdagen, som medgiver att tilläggs pension beviljas Högdahl, har i överensstämmelse med vad under nästföregående punkt anförts, ansett

nämnda förmån böra bestämmas i enlighet med vad statskontoret i sitt i ärendet avgivna utlåtande föreslagit eller till 326 kronor.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, medgivit,

dels att f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Åmål Lilly Emilia Högdahl må, räknat från och med den 1 september 1930, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — en årlig tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 326 kronor;

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg för Lilly Emilia Högdahl må, likaledes räknat från och med den 1 september 1930, beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,700 kronor.

73:o.

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 181, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i två med nummer 5 och 6 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 5 föreslagit riksdagen medgiva, att förre överläraren vid tekniska skolan i Stockholm *Karl Filip Månsson* må, från och med den 1 oktober 1930 räknat, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 672 kronor.

Med hänsyn till tidigare beslut i liknande fall har riksdagen icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts här avhandlade förslag.

Riksdagen anmäler således, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

74:o.

I punkten 6 av samma proposition nr 181 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att överlärarinnan vid tekniska skolan i Stockholm *Louise Annie Margarethe Frykholm* må från och med månaden näst efter den, varunder hon efter uppnådda sextio levnadsår avgår från sin befattning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,332 kronor.

Riksdagen, som medgiver att pension beredes överlärarinnan Frykholm, har icke funnit anledning till erinran mot pensionsbeloppets storlek, varför riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

VII. Jordbruksdepartementet.

75:o.

I en till riksdagen avlåten, den 23 januari 1931 dagtecknad proposition nr 50, vilken beträffande jordbruksdepartementet innefattar förslag i två med nummer 25 och 26 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 25 föreslagit riksdagen medgiva, att hovslagaren vid veterinärinrättningens i Skara hovbeslagsmedja *Klas Valfrid Johansson Stéen* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning vunnit riksdagens bifall.

76:o.

Eders Kungl. Maj:t har i punkten 26 av förevarande proposition nr 50 föreslagit riksdagen medgiva, att kusken vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp *Per Persson* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning därstädes, dock tidigast från och med den 1 juli 1931, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

77:o.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1931 dagtecknad proposition nr 153, vilken beträffande jordbruksdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 11—13 betecknade punkter, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 11 föreslagit riksdagen medgiva, att assistenten vid statens skogsförsöksanstalts entomologiska avdelning *Paul Spessivtseff* må från och med den dag efter den 31 december 1931, med vilken han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit får riksdagen, som icke velat motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

78:o.

Under punkten 12 av ifrågavarande proposition föreslås, att riksdagen må medgiva, att befallningsmannen vid utgården Kungsängen under Ultuna egendom *Axel Emil Pettersson Sundén* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,980 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har av riksdagen bifallits.

79:o.

I punkten 13 av förevarande proposition nr 153 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre domänintendenten i Södermanlands län *Ernst August Lindblad* må, räknat från och med den 1 januari 1931, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,448 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Stockholm den 16 maj 1931.

Med undersåtlig vörndnad.
